

Nieuwsbrief

stichting

1 2008

De Stichting Das&Boom heeft tot doel het bereiken en behouden van een gezonde dassenpopulatie, middels het geven van adviezen inzake het beschermen en behouden van zijn leefmilieu en het opvangen en revalideren van hulpbehoevende dassen.

Het gaat de goede kant op met de das in Nederland. Na het bereiken van een mijlpaal van 4500 dassen in 2006, werd het voor de **vereniging Das&Boom** tijd om de bakens te verzetten en zich te storten op het Nederlands cultuurlandschap onder de nieuwe naam **vereniging Nederlands Cultuurlandschap**. Voor de toen opgerichte **stichting Das&Boom** blijft er echter veel werk te verzetten, om deze positieve trend te behouden. Er liggen namelijk veel gevaren op de loer.

Hoewel de das in Nederland een positief imago heeft, kan dat door verkeerde berichtgeving snel veranderen. Wanneer allerlei achterhaalde vooroordelen weer uit de kast worden gehaald om deze dieren in een kwaad daglicht te stellen, is het zaak hier meteen op te reageren. Hoewel dit soort vooroordelen niet breed gedragen wordt, kan toch een kleine belangengroep schijnbaar onwrikbare verworvenheden aan het wankelen brengen.

De das is in Nederland strikt beschermd, net als in Groot-Brittannië. Toch blijkt de boerenlobby daar in staat de beschermde status van dassen, de mening van talloze wetenschappers en de publieke opinie te trotseren en hoogst waarschijnlijk een moordcampagne van deze dieren in Wales te bewerkstelligen. Ook de nog steeds maar doorgaande uitbreiding van het wegennet blijft een bedreiging vormen voor dassen: Daar komt nog bij, dat de kwaliteit van de dassenvoorzieningen onder al die wegen nog steeds niet op niveau is, iets wat zo langzamerhand toch wel verwacht zou kunnen worden. Bij de onlangs geopende A73 Zuid bleek driekwart van de faunatunnels al geruime tijd ontoegankelijk voor dieren.

Als de commissie Elverding zijn zin krijgt, worden er straks zelfs eerst nieuwe wegen aangelegd en dan pas gekeken of de milieudoelstellingen gehaald worden. Dan is het voor die dassen al te laat...

Voorlopig hoeven we ons niet te vervelen.

'De Das gered'

In het prachtige nieuwe boek van Jaap Dirkmaat, "De Das gered", leest u alles over de das en de inzet van Das&Boom in de afgelopen jaren om de populatie weer op peil te krijgen.

Bestellen?

Even een mailtje naar info@nederlands.cultuurlandschap.nl o.v.v. "lezersaanbieding, de Das gered"

Dirkmaat, Jaap
Pagina's: 132
Formaat: 21 x 22 cm.
Uitvoering:
genaaid, gebonden,
full colour
Jaar: 2006

Prijs 19,95
Ledenprijs 17,95

In dit nummer:

- [Driekwart nieuwe dassentunnels onder nieuwe A73 Zuid onder water](#)
- ["The cull" in Groot-Brittannië aanstaande](#)
 - "Pilot cull" aangekondigd in Wales
- [Das 'Klemke'](#)
 - Lotgevallen van een Nederlandse das
- ["Een dode das minder erg dan het lijkt"](#)
 - Artikel in dagblad de Stentor en commentaar Das&Boom
- [De das in België](#)

Driekwart nieuwe dassentunnels onder A73 onder water

Begin dit jaar werd het zuidelijk gedeelte van de A73 geopend. Meteen daarna stonden de kranten vol van problemen met de tunnels. Veel overlast en oponthoud voor het autoverkeer. Toch viel al die overlast voor het verkeer in het niet vergeleken met de overlast voor de dassen, die door die snelweg verdreven waren. Voor hen en andere dieren zijn onder de A73 faunatunnels aangebracht, zodat die dieren hun voormalige foerageergebieden zouden kunnen bereiken. Begin dit jaar echter werd duidelijk dat driekwart van deze nieuwe tunnels al geruime tijd onder water stonden en dus ontoegankelijk waren voor dassen. Onder druk van Das&Boom zijn aannemers nu dagelijks in de weer de tunnels droog te pompen.

De problemen met het functioneren van dassentunnels zijn al vaak door Das&Boom aangekaart. In 2002 is er zelfs door Das&Boom een [rapport](#) over geschreven wat werd verspreid naar verschillende wegbeherende instanties en werd overhandigd aan de toenmalige minister van Verkeer- en Waterstaat, mevrouw Netelenbos. Zij durfde toen te beweren dat zo lang zij minister was er geen dassentunnel meer onder water zou staan. Een paar maanden later kreeg ze een andere functie... Daarna controleerde Das&Boom nog steeds her en der de dassentunnels en de trieste resultaten noopten tot een vervolg van het onderzoek uit 2002. Dit onderzoek, wat in 2007 van start is gegaan, behelst een controle op basis van steekproeven van de in 2002 aangetroffen niet of slecht functionerende dassentunnels.

A73-Zuid

Ook nieuwe tunnels zullen worden bezocht. Zo werden in begin februari van dit jaar alle dassentunnels onder de nieuwe A73-zuid (Venlo-Sint Joost) gecontroleerd met als verbijsterend resultaat dat maar één kwart van alle tunnels droog waren. Deze problemen waren bij Rijkswaterstaat al een jaar lang bekend!

Aangezien de weg op 18 februari open werd gesteld voor het verkeer stelde Das&Boom aan Rijkswaterstaat Directie Limburg een ultimatum; vóór 18 februari moesten alle dassentunnels droog zijn of anders zouden er kamervragen worden gesteld. Deze dreiging had resultaat want sinds februari staan dagelijks aannemers de tunnels droog te pompen.

Innovatieve faunatunnels

De manier waarop deze nieuwe tunnels zijn aangelegd wijkt af van de gebruikelijke manier, waarbij (als het goed is) gebruik wordt gemaakt van de interne richtlijnen van Rijkswaterstaat (“Handreiking maatregelen voor de fauna langs weg en water”). Daarin staan verschillende alternatieven voor het realiseren van dassenvoorzieningen, waarin regelmatig verwezen wordt naar informatie van Das&Boom. Voorzieningen die op die manier worden gerealiseerd, mits goed aangelegd, blijken in de praktijk prima te functioneren.

Maar bij dit project is van deze beproefde methode afgeweken: bij de A73 Zuid was sprake van een zogenaamd ‘innovatief bestek’, waarmee de aannemer binnen bepaalde marges zelf kon bepalen hoe de voorziening gerealiseerd zou worden. De betrokken aannemers hebben dus het wiel opnieuw uitgevonden. Volgens de adviseur van Rijkswaterstaat Jos Huisman is het resultaat “niet onverdeeld succesvol”. Volgens Das&Boom is het een verspilling van geld en knowhow.

Aanleg ‘innovatieve’ faunatunnel bij viaduct Asenray in het traject van de A73

Dassentunnels, komt het ooit nog goed?

Grote vraag blijft hoe het mogelijk is dat dassenvoorzieningen blijkbaar nog steeds een sluitpost zijn en Rijkswaterstaat niet van zijn fouten leert? Immers, een soortgelijke situatie heeft zich in 1996 ook voorgedaan bij de openstelling van een nieuw tracé van de A73-noord (Horst-Venlo). Een paar dagen voor de ingebruikneming van de snelweg moest onder grote druk van Das&Boom 6 kilometer roadbarriers langs de weg worden geplaatst omdat de dassenrasters nog ontbraken. Bij de aanleg van de tunnels onder hetzelfde traject zijn ook grote fouten gemaakt, waardoor het overgrote deel van deze tunnels onder water stond (staat?).

Zo lang dassenvoorzieningen inclusief de tunnels niet gezien worden als integraal onderdeel van de weg, waarbij niet alleen de aanleg belangrijk is maar ook het onderhoud, zal het nooit goed komen met deze voorzieningen, wat natuurlijk een trieste conclusie is.

Klik hier voor meer informatie over de aanleg van dassentunnels op de site van Das&Boom

Een nog optimistisch plaatje uit een nieuwsbrief van Das&Boom begin jaren 1990

Das Klemke

Das&Boom helpt dassen in nood

Al 25 jaar helpt Das&Boom dassen in nood. Verkeersslachtoffers, verweesde jonge dassen en verzwakte dieren kunnen rekenen op de hulp van Das&Boom. De allereerste hulp ter plaatse ligt tegenwoordig bij de plaatselijke dierenhulporganisaties, zoals dierenambulances. Das&Boom verzorgt daarna de opvang en revalidatie van gewonde dieren en brengt jonge dassen groot. Deze dieren worden daarna op zorgvuldig uitgekozen locaties uitgezet, vaak via uitzetrennen. Das&Boom is via een voice respons systeem 24 uur per dag bereikbaar voor advies over hulp aan dassen en indien nodig de coördinatie van de hulpverlening.

024 6842294

[Meer info](#)

Je bent strikt beschermd, je burcht is beschermd, overal zijn voorzieningen voor je aangelegd, talloze vrijwilligers zetten zich voor je in en er is zelfs een organisatie die jouw welzijn tot doelstelling heeft; als das in Nederland heb je toch eigenlijk niets te klagen, zou je zeggen?

Of is het zo dat je als das zonder al die inzet en voorzieningen helemaal geen kans meer hebt in een overvol land als Nederland?

Neem das Klemke, ze is een jaar of vier oud, heeft in het voorjaar jongen gekregen en woont op een fraaie grote kraamburcht bij Overasselt. Een dassenleven zoals het hoort. Op 1 april 2003 verandert haar leven in één klap, als ze 's nachts op weg naar haar voedselgebied vast komt te zitten in een grote vossenklem. Het ding heeft zich vastgebeten in haar buik. De drang om terug te gaan naar haar jongen is groot en met veel moeite weet ze het ijzerdraad, waar de klem mee vast zit, los te trekken. Haar weg terug eindigt in een smalle doorgang onder schapengaas, waar ze normaal met gemak onderdoor glipt.

Nadat veel gewoel en getrek blijft ze uiteindelijk uitgeput liggen in een hoop losgewoelde aarde. Uren later, aan het begin van de middag zien omwonenden haar liggen, midden in een paardenwei onder het schapengaas. Ze bellen Das&Boom, die meteen komt helpen. De medewerkers benaderen de das omzichtig, dekken haar snel af met een grote deken, knippen het gaas los en schuiven haar vervolgens met deken en al in een vervoerskrat.

Bij de dierenarts blijkt de verwonding - tegen de verwachting in - nogal mee te vallen. De das heeft "geluk" gehad. De klem heeft alleen haar vel geraakt en buiten een forse bloeduitstorting lijkt alles in orde.

Medewerkers van Das&Boom gaan vervolgens de vermoedelijke kraamburcht en de omgeving inspecteren, zo'n vossenklem staat daar niet zomaar...

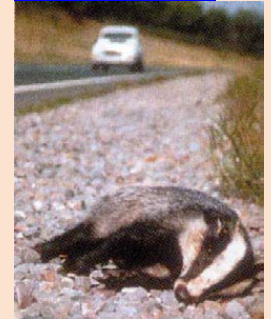
Zoals al werd gevreesd, blijken de burchten verstoord. Er is iemand die het voorzien heeft op dassen en/of vossen. Het is dus niet verantwoord de das tegen de avond uit te zetten, zodat ze haar jongen weer kan verzorgen. Haar jongen zijn begin april nog te jong om zelfstandig hun diep gelegen hol in de kraamburcht te verlaten en zijn ten dode opgeschreven.

Na twee weken blijkt de verwonding aan haar buik toch erger dan gedacht: Een groot stuk huid heeft losgelaten en is aan het afsterven. De dierenarts moet dit verwijderen, zodat er een grote open wond ontstaat. Zo'n wond heeft extra aandacht nodig en ze zal drie maanden moeten blijven om die wond goed te kunnen laten herstellen.

De das krijgt een chip, een tatoeage en een naam, 'Klemke'.

Meldt doodgereden dassen aan Das&Boom

In Nederland zijn op veel plaatsen voorzieningen voor dassen aangebracht om verkeersslachtoffers te voorkomen. Rasters langs wegen en tunnels helpen dassen om veilig te kunnen oversteken. Toch worden er jaarlijks honderden dassen doodgereden. Wanneer ergens een das wordt aangereden, kan er een bestaande voorziening niet (meer) functioneren, of is er wellicht een nieuwe voorziening mogelijk. Daarom is het erg belangrijk, dat iedereen de locatie van doodgereden dassen zo nauwkeurig mogelijk doorgeeft aan Das&Boom, Met die gegevens kunnen we de dassen zo effectief mogelijk beschermen.

Dus, meld doodgereden dassen aan Das&Boom, 024 - 6842294

24 uur per dag, buiten kantooruren via een voice respons systeem

Op 15 oktober 2003 wordt Klemke, geheel hersteld, samen met een paar andere dassen uitgezet in een uitzetren bij Hernen

Ze wordt daar nog drie maanden bijgevoerd, zodat ze goed kan wennen aan haar nieuwe plek.

Daarna gaat het raster open en kan ze haar nieuwe omgeving gaan verkennen. Het bijvoeren wordt geleidelijk verminderd en een maand later kan ze op eigen kracht een nieuw bestaan op bouwen.

Dat is gelukt, totdat een nieuwe confrontatie met mensen haar noodlottig wordt.

Op 5 april 2008 wordt een das doodgereden op de A326 bij Wijchen. De dierenambulance Nijmegen haalt het dier op en meldt dit bij Das&Boom. Met de gegevens op haar chip kan Das&Boom vaststellen dat het dit keer Klemke was, die slachtoffer geworden is van het verkeer. Ze was zo'n 4 kilometer verwijderd van haar uitzetplek. Gemiddeld sneuvelen er elk etmaal twee dassen in Nederland door het verkeer. Daardoor is de gemiddelde leeftijd van een das in Nederland slecht vijf jaar. Klemke is ongeveer negen jaar geworden, en heeft dus voor Nederlandse begrippen (alweer) 'geluk' gehad. Was Klemke een gelukkige das?

Buitenland

"The cull" in Groot Brittannië aanstaande

"Pilot cull" aangekondigd in Wales

In Engeland en Wales zijn dassen beschermd, net als in Nederland. Dat blijkt in de praktijk echter soms weinig betekenis te hebben.

De nu in Wales aangekondigde 'cull' is niets meer of minder dan het massaal stropen van beschermde dassen met hoogst waarschijnlijk verboden vangmiddelen (strikken), voor deze gelegenheid door de overheid gesanctioneerd wegens onuitroeibare vooroordelen. Het is op geen enkele manier aannemelijk te maken dat dassen meer bijdragen aan de verspreiding van runder Tuberculose (Tb) dan andere in het wild levende dieren. Bovendien is al lang wetenschappelijk aangetoond dat de veesector zelf verantwoordelijk is voor de verspreiding van de ziekte. De druk van de boerenlobby blijkt echter in staat gezond verstand, wetenschappers en de overgrote meerderheid van de bevolking te trotseren en deze moordpartij toch in gang te kunnen zetten.

"The Cull"

Het Engelse ministerie van Landbouw (Defra), twijfelt nog steeds of ze dassen gaan strikken, vergassen, doodschieten of wellicht toch maar met rust laten.

De das wordt beschuldigd van de verspreiding van runder Tuberculose, een gevreesde veeziekte, die momenteel alleen in Ierland en Groot Brittannië voorkomt

Elin Jones kondigt een 'pilot cull' aan in Wales

Op 30 maart j.l. heeft het 'National Assembly for Wales' een voorstel ingediend om dassen te doden in de strijd tegen runder TB. Minister van plattelandszaken Elin Jones heeft dat voorstel aangenomen en een 'pilot cull' aangekondigd in Wales.

Jones: "Niets doen is geen optie, we weten dat er een link is tussen besmetting bij vee en besmetting bij dassen, dat is het geval Groot-Brittannië en in Ierland. Ons doel is gezond vee, gezonde dassen en gezonde mensen"

Deze populistische oneliners zijn vooral bedoeld voor de boerenorganisaties, die al lange tijd aandringen om "iets te doen".

De precieze locatie van dit experiment, dat zo'n vier jaar gaat duren, is nog niet bekend. Waarschijnlijk worden dassen in Zuidwest Wales of in een gebied grenzend aan Engeland het slachtoffer van deze dwaling. Men moet ook nog kiezen uit vergassen, schieten of vangen of een combinatie van deze opties.

In Engeland overweegt Hilary Benn, staatsecretaris van het Engelse ministerie van LNV, inmiddels al een soortgelijke aanpak in Zuid-West Engeland, in Staffordshire en Derbyshire.

Het overgrote deel van de bevolking en (uiteeraard) de dassen- en andere natuurorganisaties zijn verbijsterd. Kranten staan vol met woedende reacties van het publiek, terwijl aan de andere kant de boeren tevreden zijn. Het is dezelfde tweedeling tussen stedelingen en plattelandsbewoners, die een paar jaren geleden ontstond rond het voornemen de vossenjacht te beëindigen. Boeren maken tegenstanders van de cull uit voor dassenknuffelaars, sentimenteel en ondeskundig.

Tallose studies en rapporten hebben aangetoond dat het doden van dassen (ook wel "ruimen" genoemd) geen enkel effect heeft op de verspreiding van TB bij runderen en dat het zelfs de verspreiding kan versterken.

In 1971 werd er in Engeland een das gevonden die besmet bleek met runder TB. Hiermee had men dus eindelijk een passende zondebok gevonden voor de verspreiding van deze ziekte onder het vee.

Nader onderzoek wees echter uit dat de meeste dassen immuun zijn voor de ziekte. Alleen bij verzwakte dieren zou de ziekte zich kunnen ontwikkelen. En alleen door die zieke dieren wordt de besmetting overgedragen. Onderzoek wees verder uit dat ook allerlei andere zoogdieren zoals reeën, egels en konijnen, maar ook honden en katten de ziekte kunnen overdragen.

In Nieuw Zeeland heeft men ook runder TB, maar geen dassen. Daar worden de pijlen gericht op de hermelijn, de fret en de buidelrat.

Maar in Engeland bleek de das de meest voor de handliggende boosdoener, mede omdat hij bij veel boeren toch al niet geliefd was. Naast slachtoffer van onuitroeibare vooroordelen en bijgeloof wordt de das nu ook nog eens de hoofdschuldige aangewezen aan het verspreiden van runder TB.

Veel achtergrond-informatie over Runder TB en dassen vindt u op de website van de Dassenwerkgroep Brabant:

Alles over de strijd van de Badger Trust tegen "the Cull"

Na talloze onderzoeken en experimenten, die duizenden dassen het leven hebben gekost, is nog nooit bewezen dat dassen vee kunnen besmetten.

- Half juli 2007 heeft een onafhankelijk wetenschappelijk adviesorgaan van de Engelse regering (ISG) de conclusie getrokken, dat runder TB alleen terug te dringen is door het invoeren van ingrijpende controle maatregelen rond het vervoeren van vee en dat de voorgestelde "cull" de kansen op besmetting alleen maar vergroot.
- In oktober haalt David King, een belangrijk gemeenschappelijk adviseur van de regering, zich de woede van wetenschappers en natuurbeschermers op de hals, door juist te pleiten voor uitroeien van dassen.
- Begin 2008 publiceert een parlementaire commissie van het Engelse LNV een rapport, waarbij bij een mogelijke "cull" aan zoveel voorwaarden zou moeten worden voldaan, dat deze praktisch onuitvoerbaar wordt. Onder deze voorwaarden zou een "cull" de zaak alleen maar verergeren. Ze adviseren dan ook effectievere methodes om de ziekte bij vee te kunnen elimineren.

Tegenstanders zoals Badger Trust, de RSPCA en beroemdheden als Sir David Attenborough proberen op alle mogelijke manieren de dwaze plannen te stoppen. Op 15 april heeft het Badger Trust de zaak aanhangig gemaakt bij het Hoog Gerechthof, met het doel dat de beslissing van parlement wordt teruggedraaid. Ze hebben in ieder geval de overgrote meerderheid van de publieke opinie mee (zie *link South Wales Argus*).

De das in België

Bij de speurtocht naar het wel en wee van dassen in de ons omringende landen is ditmaal België aan de beurt. Ook hier is het weer geen vrolijk verhaal, hoewel er in Vlaanderen ook positieve ontwikkelingen te melden zijn.

In België kwam de das vroeger in grote getale voor, vooral in het oostelijke gedeelte. Net als in andere landen werd ook hier de das bejaagd als zijnde 'schadelijk wild', maar de dassenpopulatie kon deze verliezen op natuurlijke wijze aanvullen. Pas na grootschalige ontbossing kwam de dassenpopulatie in het gedrang. Historische gegevens over aantallen dassen zijn onder meer afkomstig uit gepubliceerde resultaten van dassenbestrijding van jachtwachters en dassensociëteiten.

In België blijkt is er een groot verschil tussen de situatie in Vlaanderen en die in Wallonië. De situatie in Wallonië is te vergelijken met die in Frankrijk, die in Vlaanderen meer met die van Nederland, maar dan voor een groot deel zonder dassen.

In het begin van de vorige eeuw ontwikkelde zich ook in België een cultuur van dassenbestrijding en stroperij, met vele plaatselijk dassensociëteiten en hondenclubs. Vaak werden gehele sociale groepen gevangen en gedood. Om de dassen te vangen werden hele burchten volledig uitgegraven, waardoor deze verloren ging voor soortgenoten. Zo'n 56% van alle dassenburchten in Vlaams Brabant zijn door vergraving geheel of gedeeltelijk vernield.

Vroeger wachtten sommige dassen echter een nog akeliger lot. Ze werden op kermissen ingezet om te vechten met honden (het zogenaamde 'dassenbijten'). Deze activiteiten horen thuis in het rijtje van andere kermisvermakelijkheden zoals ganstrekken, gansrijden, katknuppelen en haan slaan.

In 1958 kwam de Belgisch Brabantse 'Koninklijke Fox Terriër Club tot de conclusie dat de alle burchten in de provincie leeg waren. Daarmee verdween gelukkig ook de cultuur van de georganiseerde bestrijding van dassen.

Ook de niet-selectieve bestrijding door jagers van vossen met gif en klemmen heeft een groot aantal dassen het leven gekost.

Nadat er in 1966 hondsdolheid in België was geconstateerd, werden burchten van zowel dassen als vossen volgespoten met gifgas (onder andere met Zyklon B).

Deze aanpak heeft niet geholpen, latere vaccinatiecampaagnes hebben het virus weten te elimineren.

Naast al deze bewuste bestrijding had de dassenpopulatie ook nog eens te lijden van vernietiging, verschraling en/of versnippering van hun leefgebied. Onstuitbare verstedelijking legt steeds meer beslag op het oorspronkelijke leefareaal van de das. Door de voor België zo karakteristieke ononderbroken lintbebouwing langs wegen is er voor de das vaak geen doorkomen meer aan.

Net als in Nederland is het verkeer ook in België nu de belangrijkste doodsoorzaak. In Vlaanderen sneuvelt naar schatting (bron: *Likona Dassenwerkgroep*) jaarlijks ¼ van de populatie in het verkeer.

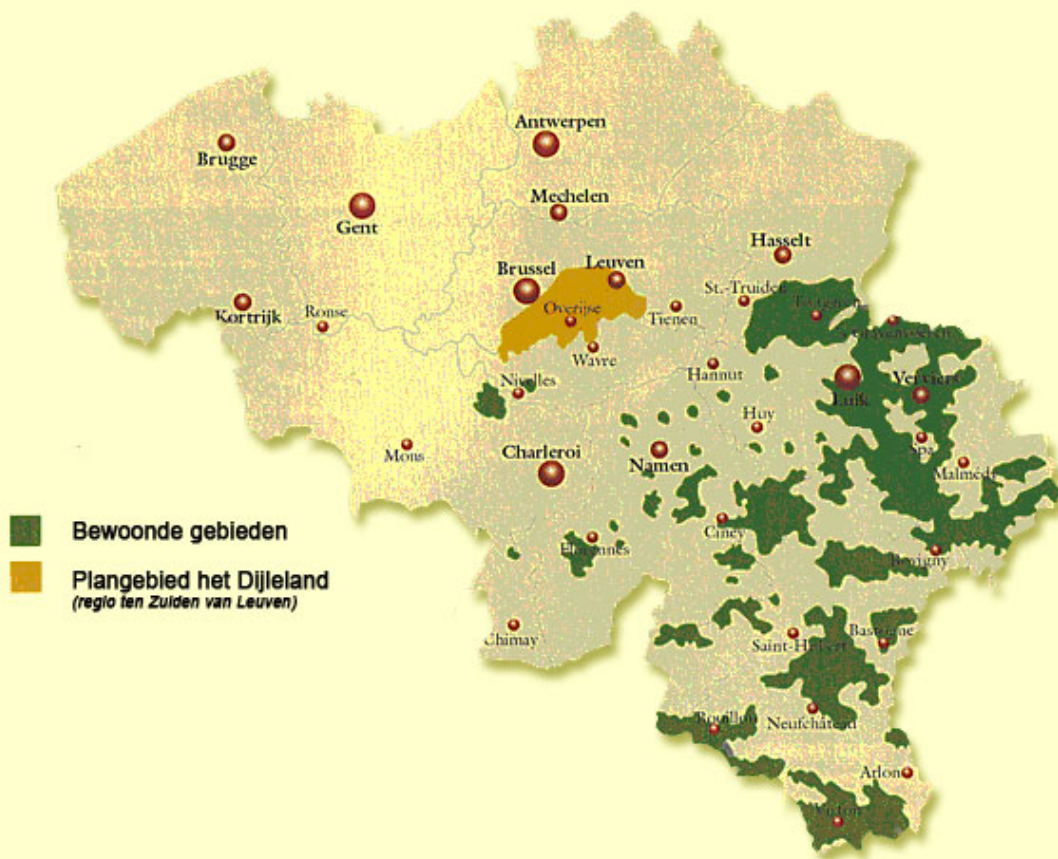
In 1992 heeft de das en zijn burcht in Vlaanderen een beschermde status gekregen doordat hij opgenomen is in de bijlage van het Koninklijk Besluit 'houdende maatregelen van toepassing in het

Vlaamse gewest ter bescherming van bepaalde in het wild levende inheemse diersoorten die niet onder de toepassing vallen van de wetten en besluiten op de jacht, de riviervisserij en de vogelbescherming van 22 september 1980'.

Verspreiding

Het is geen wonder dat de das in het Vlaams gedeelte van België vrijwel is uitgestorven. In Wallonië gaat het iets beter met de das. Volgens de gegevens van de dassenwerkgroep "[Group de Trail Blaireau](#)" uit Brussel wordt het totaal aantal dassen in België momenteel geschat op ongeveer 3000, waarvan het overgrote deel zich bevindt in Wallonië, voornamelijk in het Oostelijk gedeelte.

In Vlaanderen kwam de das nog voor in de provincies Vlaams Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant, tegenwoordig alleen nog in Haspegouw en Voeren,

beide in Vlaams Limburg.

In het zuidelijk gedeelte van Vlaams Limburg is een dassenpopulatie aanwezig van een honderdtal dieren ([info zoogdierwerkgroep België](#))

Toch worden verspreid over heel Vlaanderen jaarlijks dassen gemeld, meestal als verkeersslachtoffer en vermoedelijk afkomstig uit Haspengouw.

Herstel

Een poging om in het begin van de jaren tachtig dassen te herintroduceren mislukt en verschillende dieren zijn toen vergiftigd teruggevonden.

In 1996 werd in opdracht van AMINAL afdeling Natuur van de Vlaamse Overheid door het studiebureau Econnection een onderzoek uitgevoerd om de kansen en mogelijkheden voor dassenleefgebieden in Vlaams-Brabant te onderzoeken. Hieruit bleek dat het Dijleland, gelegen ten zuiden van Leuven (zie kaartje) een gunstige

uitgangssituatie bezit om een populatie dassen te herbergen.

Dan moeten er echter wel een aantal belangrijke knelpunten worden weggewerkt. De belangrijkste knelpunten zijn verstoring van de burchten, de achteruitgaande kwaliteit van de foerageergebieden rondom de burchtlocaties, het toenemend verkeer en de versnippering van de leefkernen en de toenemende afstand tussen woon- en foerageergebied.

Van 1 maart 2004 tot en met 30 april 2007 voerde Regionaal Landschap Dijleland in opdracht van de Vlaamse overheid (Agentschap voor Natuur en Bos), het project "[Uitvoering van het beschermingsplan voor de das](#)" uit in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied".

Op het programma stond:

- Een inventarisatie en controle van de status van de dassenburchten in de regio en het verzamelen van waarnemingen
- Voorlichting en educatie van verschillende doelgroepen, om het draagvlak voor het project te creëren
- Beginnen met maatregelen ter verbetering van het landschap voor dassen, zoals aanleg van landschapselementen, hagen en houtwallen, het sluiten van beheersovereenkomsten met landbouwers en concrete voorstellen voor de aanleg van faunapassages

Op 16 april 2007 organiseerde Regionaal Landschap Dijleland het symposium "Een toekomst voor de das in Vlaams-Brabant?". Het symposium vormde de afsluiting van de projecten "Uitvoering van het beschermingsplan voor de das" en "Habitat- en

connectiviteitsanalyse voor de das” .
Vanuit Nederland waren Das&Boom en een delegatie van de Dassenwerkgroep Brabant aanwezig.

Marc Moonen van Das&Boom pleitte ervoor in zijn voordracht om naast aanleg van dassenvoorzieningen en planologische bescherming, ook in te zetten op *rekolonisatie van dassen* op strategische plaatsen. In Nederland was dit één van de belangrijkste peilers van de aanpak van Das&Boom, die geleid heeft tot een herstel van de populatie in Nederland. In Vlaanderen is daarvoor echter (nog) geen draagvlak aanwezig.

Links naar organisaties in België, die zich met de das bezighouden:

“Een dode das is minder erg dan het lijkt”

Onder deze merkwaardige titel verscheen begin dit jaar in een aantal regionale dag- en weekbladen in het oosten van het land een artikel waarin een jachtopzichter zijn zorgen uitsprak over door hem geconstateerde misstanden in de natuur. In een paginagroot artikel vol achterhaalde beweringen en feitelijke onjuistheden ondermijnd deze beste man het momenteel positief imago van de das. Zo'n positief imago is voor de das van levensbelang. Dit soort beweringen, feitelijk onjuist of niet, kunnen een eigen leven gaan leiden. Waar dat toe kan leiden zien we momenteel in Wales...

Inmiddels heeft ‘de Stentor’ het verhaal gerectificeerd middels een ingezonden brief van de voorzitter van de stichting Das&Boom, Jaap Dirkmaat, samen met voorzitter A.G. Dijkhuis van de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging.

*In dit fraaie landschap
Vilsteren in Overijssel
is volgens
jachtopzichter Kutterik
de natuur geheel van
slag*

'Dode das minder erg dan het lijkt'

de Stentor, vrijdag 11 januari 2008
door Erna Ekkelkamp

OMMEN - "Als er niks gebeurt, zijn we over een paar jaar alle weidevogels kwijt." Jachtopzichter Freek Kutterik ziet de toekomst somber in. "De kringloop der natuur is verstoord", stelt hij. "De oorzaak van de terugloop van de weidevogels is niet te danken aan de intensieve landbouw, maar aan de vele beschermde roofdieren die ongestoord hun gang kunnen gaan." Als jachtopzichter op landgoed Vilsteren weet Kutterik waarover hij spreekt

Dagelijks heeft hij te maken met de gevolgen van de roofzuchtige dassen en steenmarters.

Sinds 1980 is hij jachtopzichter in Vilsteren. Eerst in dienst bij de jachtcombinatie en sinds 2001 - tegelijkertijd met de invoering van de nieuwe Flora- en Faunawet - in dienst van het landgoed zelf.

"Met de invoering van de nieuwe Flora- en Faunawet is de jacht enorm aan banden gelegd. Niet alleen in hoeveelheid, maar vooral de soorten waarop gejaagd mag worden."

Dat betreurt de jachtopziener ten zeerste. Niet vanwege het jagen zelf, maar vooral vanwege de gevolgen ervan. "Ik zie het aantal weidevogels jaarlijks teruglopen en dat ligt beslist niet aan de boeren. Hoe zorgvuldig zij ook met de nesten omgaan, ze worden steevast leeggeroofd door bijvoorbeeld vossen, kraaien, dassen en steenmarters."

Nadat de vos een tijdlang op de lijst voor beschermde dieren stond, stegen zij explosief in aantal. Mede door de klachten van veel agrariërs en weidevogelbeschermers is de vossenjacht uiteindelijk landelijk vrijgesteld. Als het aan Kutterik ligt, gaat dat ook gebeuren met de das en de steenmarter. "Hoe prachtig die dieren ook zijn, ze geven enorm veel overlast. De laatste jaren regent het klachten van mensen die een steenmarter op hun zolder hebben zitten, met alle gevolgen van dien. Ook met de dassen is men niet blij, behalve dat het echte rovers zijn, graven ze de weilanden kapot", legt hij uit. "Het is allang niet meer zo dat de natuur zichzelf in de stand houdt. Er ontbreken teveel schakels in die kringloop, en daardoor hebben de grotere roofdieren geen natuurlijke vijanden meer."

De onlangs aangelegde gazen afrasteringen en pijpen onder de wegen ter bescherming van de das zijn volgens de jachtopzichter niet nodig. "Mijns inziens zou dat geld beter besteed kunnen worden in de gezondheidszorg, daar is het harder nodig. De enige vijand van de das is de mens, dus als er af en toe eentje wordt doodgereden is dat minder erg dan het op het eerste gezicht lijkt."

Das & Boom en jagers schieten terug

Voorzitter J.J. Dirkmaat van Stichting Das & Boom opvang en advies wil een punt maken. Hij reageert samen met voorzitter A.G. Dijkhuis van de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) uiterst gepikeerd op het relaas van jachtopzichter Freek Kutterik van landgoed Vilsteren. Hij betoogde onder de kop 'Dode das minder erg dan het lijkt' in deze krant dat de natuur in Nederland hopeloos is verstoord. "Als we niets doen zijn we over een paar jaar alle weidevogels kwijt", zei Kutterik. Hij legt daarbij ook de bal bij de das, die vogeleieren uit de nesten zou roven.

Volgens Das & Boom en de KNJV is dat onzin. "In 2005 is er een landelijk onderzoek verricht door Alterra en de vereniging SOVON Vogelonderzoek Nederland naar de jacht door roofdieren op weidevogels. In zes onderzoeksgebieden zijn de vogelnesten gemonitord door middel van camera's. Geen enkele keer is een das betrappt bij een vogelnest. Ook in andere gebieden is er geen enkele melding bekend van het leegroven van een vogelnest door dassen."

Vereniging Das & Boom heeft in de jaren tachtig zelf een onderzoek verricht naar het dieet van de das. Hiervoor zijn 2000 dassenuitwerpselen onderzocht. "Het hoofdvoedsel van de das bestaat uit regenwormen, die in bepaalde perioden van het jaar wel tot tachtig procent van het totale voedselpakket uitmaken. Verder eten dassen insecten en in nog kleinere aantallen valfruit, granen, slakken, amfibieën, kleine zoogdieren (muizen)

en vogels. Aangezien dassen in tegenstelling tot wat de heer Kutterik suggereert géén rovers zijn zal het merendeel van de opgegeten vogels bestaan uit verkeersslachtoffers of uit uit het nest gevallen jonge vogels."

Kutterik gaf ook aan dat dassen de weilanden kapot graven. Ook dit verhaal is volgens Das & Boom zwaar overdreven. "Voor het bemachtigen van regenwormen laten de dassen geen spoor achter. Dat dassen geen grote schade toebrengen in landbouwgebieden wordt gestaafd door het geringe percentage schadevergoeding voor dassenschade dat jaarlijks door het Faunafonds wordt uitgegeven."

Volgens Das & Boom en de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging geeft het geen pas om negatieve uitspraken te doen over maatregelen ter voorkoming van verkeersslachtoffers onder dassen en ook nog te zeggen dat het geld beter aan de gezondheidszorg kan worden besteed, zoals Kutterik deed. "We hopen te voorkomen dat mensen eigen rechter gaan spelen. De das was tot voor kort een bedreigde diersoort en is thans streng beschermd. Dankzij onze inzet is het gelukt om deze diersoort er weer bovenop te krijgen."

